

PODSUMOWANIE KONFERENCJI OCHRONY ROŚLIN
61. SESJI NAUKOWEJ INSTYTUTU OCHRONY ROŚLIN
PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU BADAWCZEGO

W dniach 10–12 lutego 2021 r. w Poznaniu odbyła się Konferencja Ochrony Roślin 61. Sesja Naukowa Instytutu Ochrony Roślin – PIB. Tegoroczna Sesja była poświęcona przede wszystkim praktycznym i naukowym aspektom realizacji nowych strategii UE w obszarze produkcji roślinnej. Po raz pierwszy Konferencja w całości została zrealizowana zdalnie (on-line).

Patronat honorowy nad Konferencją Ochrony Roślin objęły: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin, Polskie Towarzystwo Ochrony Roślin, Wielkopolska Izba Rolnicza. Sponsorami wydarzenia zostali: Punkt Kontaktowy EFSA przy Głównym Inspektoracie Sanitarnym, Agromix, Syngenta, Corteva Agriscience, Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o., Grupa IHAR oraz Polska Izba Nasienna. Natomiast patronaty medialne objęli: „Farmer” i Farmer.pl – jako główni patroni medialni – oraz TVP3 Poznań, Radio Poznań, „Agro Profil” i portal Wiadomości Rolnicze Polska.

Hasło wiodące tegorocznej Konferencji Ochrony Roślin brzmiało: „Nowe strategie ochrony roślin” i było związane bezpośrednio z tematyką poruszaną w dwóch strategiach: „Od pola do stołu” oraz „Na rzecz bioróżnorodności”. Tematyka Sesji poruszała wiele kluczowych zagadnień, jak problematykę adiuwantów, postępu hodowlanego, czy też ochrony biologicznej, które to zagadnienia będą wiodące w nadchodzących latach. Również pozostała tematyka z zakresu zoologii, herbologii, mykologii, czy też szeroko rozumianego bezpieczeństwa żywnościowego i fitosanitarnego kraju pozwalała poznać aktualną sytuację, ale także i zarysowujące się trendy badawcze na najbliższe lata.

10 lutego, podczas otwarcia konferencji, wystąpili: Marek Mrówczyński – Dyrektor IOR – PIB, Anna Gembicka – Sekretarz Stanu w MRiRW, Giuseppe Stancanelli – przedstawiciel EFSA Parma oraz Jan Krzysztof Ardanowski – Przewodniczący Rady ds. Rolnictwa i Obszarów Wiejskich przy Prezydencie RP. W drugiej części otwarcia swoje prelekcje wygłosili ponadto: Michał Rzytki – Dyrektor Departamentu Jakości Żywności i Bezpieczeństwa Produkcji Roślinnej MRiRW, Nina Dobrzyńska – Dyrektor

Departamentu Klimatu i Środowiska MRiRW, Andrzej Chodkowski – Główny Inspektor, GIORiN Warszawa oraz Katarzyna Floryanowicz-Czekalska – GIS Warszawa.

Konferencja Ochrony Roślin – 61. Sesja Naukowa IOR – PIB zapoczątkowała obchody 70-lecia Instytutu Ochrony Roślin – PIB. Uczestnicy wysłuchali wykładu przybliżającego historię Instytutu, jego wkład w rozwój polskiego rolnictwa oraz w upowszechnianie dokonań naukowych w praktyce rolniczej, a także wskazano przyszłościowe kierunki działalności jednostki. Podczas otwarcia Sesji zaprezentowano serię jubileuszowych znaczków pocztowych wydanych przez Poczta Polską z okazji 70-lecia Instytutu Ochrony Roślin – PIB. Przekazano również informację o odznaczeniach państwowych i resortowych przyznanych osobom szczególnie zasłużonym w rozwoju polskiego rolnictwa. Tego dnia odbyły się również dwa panele dyskusyjne: Panel PIORiN „Innowacje w urzędowej kontroli dla rozwoju rolnictwa i sektora rolno-spożywczego” oraz panel „Metody biologiczne”.

Obrady 11 lutego zapoczątkowała sesja posterowa – 80 interesujących posterów zostało zaprezentowanych w całości online. Następnie rozpoczął się cykl wykładów, które obejmowały m.in. takie tematy, jak: Wybrane zagadnienia Programu Wieloletniego IOR – PIB na lata 2016–2020, Herbologia, Fitopatologia, Entomologia. Odbyły się także dwa fora dyskusyjne: Forum Nauka – Doradztwo – Praktyka „Wspomaganie decyzji w ochronie roślin rolniczych i ogrodniczych” oraz Forum Ekologia „Strategie KE, a ochrona roślin w produkcji ekologicznej”.

W piątek, 12 lutego w programie znalazły się: Forum Adiuwantów „Adiuwanty drogą do redukcji chemii w ochronie roślin” oraz Forum Nasienne „Hodowla i wykorzystanie odmian odpornych i tolerancyjnych na czynniki biotyczne i abiotyczne”, które zakończyły się ciekawą, burzliwą dyskusją.

Ostatnim punktem programu tegorocznej Konferencji Ochrony Roślin było podsumowanie wydarzenia, które zaprezentował prof. Marek Mrówczyński – Dyrektor Instytutu Ochrony Roślin – PIB.

Sesja odbyła się zdalnie, za pośrednictwem internetowej platformy PINE, co okazało się bardzo dobrym rozwiązaniem, zważywszy na możliwość prowadzenia dyskusji w formie czatu. W wydarzeniu wzięło udział ponad 560 uczestników. Otwarcie Konferencji – Sesji, jej podsumowanie oraz część obrad były także transmitowane na żywo w formule otwartej (na Facebooku i w YouTube). Łącznie streamy dotarły do prawie 19 000 odbiorców, a wszystkie wydarzenia związane z Konferencją realizowane

w mediach społecznościowych miały łączny zasięg prawie 39 000. Takie prowadzenie Konferencji – Sesji obok tradycyjnego spotkania warto również wziąć pod uwagę w kolejnych konferencjach, pozwoli to części osób na pełnowartościowe uczestnictwo w Sesji.

METODY BIOLOGICZNE

Podczas panelu przedstawiono 6 referatów, które dotyczyły różnych czynników biologicznych: grzybów pasożytniczych, nicieni owadobójczych i grzybożernych oraz entomofagów stosowanych obecnie w praktyce ochrony roślin, zarówno w uprawach szklarniowych, jak i polowych. W referatach zwrócono uwagę na ich znaczenie w środowisku rolniczym i na perspektywy dalszego rozszerzenia zakresu ich stosowania w ochronie roślin.

Zakres tematyczny panelu „Metody biologiczne” oraz dyskusja była kolejnym potwierdzeniem wniosków składanych już na 60. Sesji Naukowej IOR – PIB, gdzie w podsumowaniu zestawiono i przedłożono dla MRiRW argumenty przemawiające za wprowadzeniem programu dofinansowującego stosowanie metod biologicznych ochrony roślin z funduszy krajowych i unijnych.

Podobne stanowisko przedstawiano w prośbie złożonej do Pana Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Pana Komisarza ds. Rolnictwa (pismo RPW 74 080/2020 z dnia 7 grudnia 2020 r.), a także wcześniej w petycji nr 054P/00013/1/20 złożonej do MRiRW w dniu 20.07.2020 r.

Petycje i prośby były składane przez zespół naukowców i praktyków biorących udział także w tegorocznej Konferencji – Sesji. Istnieje więc szeroki konsensus w środowisku rolniczym i przekonanie, że dofinansowanie metod biologicznych jest niezbędne dla prawidłowego rozwoju polskiego rolnictwa i wdrażania dyrektywy 2009/128/WE w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów [2017/2284(INI)] oraz trzech strategii PE: „Na rzecz bioróżnorodności 2030”, „Europejski Zielony Ład” oraz „Od pola do stołu”.

Zespół naukowców, który wyłonił się podczas 60. Sesji IOR – PIB, a którego liczni przedstawiciele byli również uczestnikami tegorocznej Konferencji – opracował postulaty do projektu planu strategicznego WPR 2021–2027 w sprawie dofinansowywania biologicznych metod ochrony roślin oraz przygotował projekt

(złożony w ramach konsultacji do WPR) – ekoprogramu (ekoschematu) – interwencji w zakresie praktyk korzystnych dla środowiska i klimatu pt. "Stosowanie biologicznych środków ochrony roślin przez producentów upraw rolniczych oraz ogrodniczych". Oznacza on realizację zobowiązań/praktyk korzystnych dla środowiska i klimatu, wykraczających ponad wymogi podstawowe określone w Planie Strategicznym m.in. zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, mogących zastąpić płatności za tzw. zazielenienie np. zielone ścierniska, wsiewki i zadrzewienia śródpolne, uproszczony system uprawy, rolnictwo ekologiczne, obszary z roślinami miododajnymi. Świadczy to o inspirującym wkładzie Konferencji Ochrony Roślin w pokonywaniu wyzwań nowych strategii w rolnictwie i potrzebie kontynuowania działalności tego forum w przyszłych latach.

Wyrazem jedności w kwestii szerszego stosowania biologicznych metod ochrony roślin i ich skuteczności była nie tylko tematyka referatów ale i przekonanie wyrażone w dyskusji o konieczności dofinansowywania stosowania biologicznych środków ochrony oraz wprowadzenia wymagań do metodyk integrowanej produkcji.

Przedstawione na Konferencji – Sesji przykłady wykorzystania grzybów pasożytniczych, nicieni owadobójczych i grzybożernych, kruszynka przeciwko omacnicy prosowiance i metod biologicznych w ogrodnictwie są kolejnym potwierdzeniem ich skuteczności i innowacyjności technologicznej, natomiast możliwość aplikacji preparatu z kruszynką z dronów, wpisują się w strategię ograniczenia emisji dwutlenku węgla.

W wykładach podkreślano, że w uprawach szklarniowych i ekologicznych metody biologiczne są stosowane powszechnie. Nie w pełni jednak wykorzystany jest ich ogromny potencjał w uprawach polowych, wielkoobszarowych. Zbyt mały asortyment zarejestrowanych środków biologicznych w tych uprawach powoduje, że ich stosowanie jest minimalne. Ponadto wymieniono również inne przyczyny ograniczające zakres i skalę małego stosowania środków biologicznych:

- w uprawach polowych koszt stosowania metod biologicznych zwykle jest większy niż chemicznych środków ochrony roślin,
- wiele czynników biologicznych wykazuje krótką żywotność w preparacie,
- mechanizmy działania są zwykle powolniejsze niż środków chemicznych,
- czynniki biologiczne są bardziej wrażliwe na niekorzystne warunki środowiskowe i hydrotermiczne,

- przeprowadzanie zabiegów opryskiwania środkami biologicznymi wymaga większej precyzji aplikacji i większej wiedzy rolnika.

W kontekście strategii Unii Europejskiej: „Od pola do stołu” i „Na rzecz bioróżnorodności 2030 w rolnictwie” stosowanie metod biologicznych w ochronie roślin nabiera większego znaczenia. Dlatego w najbliższych latach należy rozszerzać zakres ich stosowania. Szczególnie, gdy UE będzie wycofywać znaczną część chemicznych środków ochrony roślin, należy opracować nowe strategie ochrony najważniejszych upraw rolniczych z naciskiem na stosowanie metod niechemicznych, w tym biologicznych.

Upowszechniania metod biologicznych ochrony roślin wymaga – jak wynika z dyskusji – wielu działań i usprawnień organizacyjnych w rolnictwie:

1. Dla upowszechnienia rolnictwa zrównoważonego w Polsce konieczna jest zachęta finansowa dla stosowania biologicznych środków ochrony roślin – wzorem dofinansowań stosowanych w innych krajach UE.
2. Potrzeba wsparcia finansowego stosowania metod biologicznych ochrony wynika również z dodatkowych kosztów ponoszonych przez rolnika ze względu na cenę preparatów biologicznych oraz potrzeby przekształcenia (modyfikacji) działalności rolniczej na nowy system produkcji (podobnie jak w przypadku rolnictwa ekologicznego).
3. Jako biologiczne środki ochrony roślin uważa się: makroorganizmy (drapieżcy, pasożytnicy owadów, nicienie entomopatogeniczne – nie podlegające obowiązkowi rejestracji w Unii Europejskiej), mikroorganizmy (np. zarejestrowane środki ochrony roślin na bazie bakterii, wirusów, grzybów) i środki biotechniczne (zarejestrowane środki ochrony roślin na bazie feromonów owadów, ekstraktów lub wyciągów z roślin).
4. Konieczne jest stworzenie ewidencji makroorganizmów na podstawie zgłoszeń rejestrowych.
5. Wprowadzenie możliwie uproszczonej formy szybkiej rejestracji/certyfikacji makroorganizmów wykorzystywanych w ochronie biologicznej, pozwalającej kontrolować bezpieczeństwo środowiskowe wprowadzanych do Polski gatunków entomofagów, które mogą być organizmami inwazyjnymi.

6. Wiedza rolników w kwestii ochrony biologicznej upraw jest wciąż mała, a propagowanie metod biologicznych niedostateczne. Upowszechnianie szkoleń dla doradców i rolników w zakresie metod biologicznych staje się pilne. Konieczne jest przekonanie rolników o prowadzeniu działań zapobiegawczych z wykorzystaniem środków biologicznych ochrony, a nie interwencyjnych. Propagowanie medialne metod biologicznych jest także działaniem koniecznym dla zwiększenia świadomości i skali informacji wśród ogółu społeczeństwa.
7. Konieczne jest uzupełnienie metodyk integrowanej produkcji o szerszy opis biologicznych metod ochrony roślin i obligatoryjne wprowadzenie ich do praktyki rolniczej.
8. Konieczne jest rozszerzanie zakresu informacji na Platformie Sygnalizacji Agrofagów w celu ułatwienia dobierania właściwych terminów aplikacji biologicznych środków do ochrony upraw rolniczych.

Z NAUKI DO DORADZTWA I PRAKTYKI

Podczas Forum „Nauka – Doradztwo – Praktyka” wygłoszonych zostało sześć referatów autorstwa pracowników Instytutu Ochrony Roślin – PIB, Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Sulejowie, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Roślin.

Główne zagadnienia poruszane podczas wystąpień to:

- rola i znaczenie monitorowania agrofagów w świetle wymogów integrowanej ochrony,
- portal internetowy Platforma Sygnalizacji Agrofagów, jako transfer wiedzy z nauki do praktyki oraz narzędzie dla rolników i doradców,
- działalność Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w zakresie innowacji w zakresie wspomagania i wspierania praktyki rolnej w wypełnianiu wymogów integrowanej produkcji i ochrony – system AKIS (Agriculture Knowledge and Innovation System), Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin (projekt eDWIN),

- problemy i wyzwania związane z ochroną roślin z jakimi borykają się rolnicy i producenci rolni,
- system integrowanej produkcji roślin – kierunki planowanych przyszłych zmian,
- nowe strategie unijne, jako wyzwania dla ochrony roślin – perspektywa producentów środków ochrony roślin.

Udział w tym Forum oraz dyskusji wzięli przedstawiciele MRIRW, Krajowe Związki Producentów Roślin Rolniczych i Ogrodniczych oraz doradcy i praktycy.

Strategie KE wymuszają zmniejszenie chemizacji w ochronie roślin, co będzie wymagało podnoszenia wiedzy wszystkich osób zaangażowanych w produkcję rolniczą.

EKOLOGIA

Na Forum Ekologii przedstawiono 7 referatów dotyczących zagadnień związanych z ekologicznym systemem produkcji żywności. Omówiono trudności i wyzwania czekające na podmioty decydujące się na ten system produkcji rolniczej. Schematycznie przedstawiono strategie uprawy i ochrony roślin w systemie ekologicznym z wykorzystaniem dotychczasowej i nowej wiedzy zdobywanej w badaniach – w tym finansowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Referatem otwierającym było wystąpienie przedstawiciela MRiRW o planowanych działaniach mających na celu rozwój sektora rolnictwa ekologicznego w Polsce. Koncentrują się one wokół transferu wiedzy oraz innowacji w rolnictwie w ramach Ramowego Planu Działań. Następnie w serii referatów prezentowanych przez przedstawicieli jednostek naukowych zostały przedstawione: metody i środki ochrony zabezpieczające plon upraw ekologicznych (IOR – PIB); problemy ochrony roślin ziemniaka w ekologicznym systemie uprawy (IHAR – PIB) oraz wpływ intensyfikacji ekologicznej uprawy pszenicy zwyczajnej i pszenicy samopszy na ich zdrowotność (UW-M Olsztyn). Interesującym zagadnieniem była tematyka dotycząca możliwości wykorzystania mikroorganizmów pożytecznych, produktów naturalnych i substancji podstawowych (IOR-PIB) do zaprawiania materiału siewnego.

Rolnictwo ekologiczne jest systemem produkcji rolniczej, który najszybciej może dostosować się do wytycznych nowych Strategii KE w ramach Zielonego Ładu, gdyż zasady uwzględniające dobrostan zwierząt, ludzi i środowiska są także obowiązujące w rolnictwie ekologicznym. Strategie KE, które nakazują ograniczenie stosowania

mineralnych nawozów syntetycznych oraz chemicznych środków ochrony roślin odwołują się do wypracowanych metod niechemicznych, agrotechnicznych, środków dozwolonych w ekologii, w tym oczywiście do środków biologicznych. Metody uprawy i środki ochrony roślin wykorzystywane w rolnictwie ekologicznym mogą zatem z powodzeniem stać się cennym uzupełnieniem lub alternatywnym rozwiązaniem dla nowo opracowywanych kompleksowych programów produkcji rolniczej. Aby rolnictwo ekologiczne stało się jednym z wiodących systemów produkcji żywności istnieje konieczność podjęcia działań, takich jak:

- pogłębianie dotychczasowej wiedzy,
- opracowanie listy odmian rekomendowanych dla rolnictwa ekologicznego,
- opracowanie programów ochrony roślin i poszukiwanie nowych środków i substancji ochrony oraz określenia warunków ich skuteczności,
- poznanie możliwości i wykorzystanie usług ekosystemowych.

Działania dotyczące transferu wiedzy i wdrożenia do praktyki wyników aktualnych badań są warunkiem koniecznym dla zapewnienia sukcesu w produkcji ekologicznej. O działaniach doradztwa w ochronie roślin w systemie uprawy ekologicznej, jego problemach i wyzwaniach, referował przedstawiciel CDR Brwinów, Oddział w Radomiu. Planowane działania szkoleniowe zarówno dla doradców rolnośrodowiskowych, rolników, jak i działania demonstracyjne będą najefektywniejszą metodą wymiany wiedzy i współpracy ośrodków naukowych z doradcami i rolnikami.

Zwiększenie do 25% użytków rolnych uprawianych w systemie ekologicznym wymaga większego finansowania z WPR 2021-2027. Również doradztwo w ochronie upraw ekologicznych oraz podnoszenie wiedzy rolników i ogrodników wymaga dodatkowego finansowania z WPR na lata 2021–2027.

W trakcie Forum Ekologia „Strategie KE a ochrona roślin w produkcji ekologicznej”, jako ostatni został wygłoszony referat „Wykorzystanie odchodów *Hermetia illucens* jako nawozu organicznego w uprawie zbóż jarych”. Dotyczył on możliwości wykorzystania pozostałości po hodowli owadów gospodarskich (na przykładzie czarnej muchy) w nawożeniu i poprawie zdrowotności różnych gatunków zbóż jarych w uprawie ekologicznej. Podkreślono, że w celu zapewnienia wydajności dla rolnictwa ekologicznego należy poszukiwać alternatywnych źródeł azotu ze źródeł odnawialnych, np. z pofermentu roślinnego, kompostowania odpadów spożywczych lub np. z produkcji owadów.

FORUM ADIUWANTÓW

Panel Adiuwantów odbywający się podczas Konferencji Ochrony Roślin – 61. Sesji Naukowej IOR – PIB dotyczył możliwości redukcji chemizacji w rolnictwie i spełniania wymogów strategii „Od Pola do stołu” z wykorzystaniem nowej generacji adiuwantów wielofunkcyjnych. Prelegenci – naukowcy i praktycy wskazywali realne do zastosowania rozwiązania, poprawiające działanie środków ochrony roślin, a także umożliwiające redukcję dawek środków ochrony roślin w zakresie 30–50%, także przy uwzględnieniu wycofanych substancji czynnych. Podczas panelu zwrócono szczególną uwagę na pilną potrzebę rejestracji adiuwantów. Prelegenci wskazywali na różnice w działaniu pomiędzy poszczególnymi produktami oraz podkreślili, że brak rejestracji skutkuje wprowadzeniem do praktyki rolniczej produktów o bardzo słabym działaniu i różnym wpływie na środowisko. Wskazano też, że brak rejestracji stanowi „furtkę” do prowadzenia substancji silnie szkodliwych dla środowiska pod pojęciem „adiuwant”, a wykazujących całkowicie odmienne działanie.

Panel cieszył się wysoką oglądalnością.

Forum Adiuwantów sformułowało następujące wnioski:

1. Prelegenci wskazali na sprawdzone, aktualnie dostępne i niekosztowne możliwości obniżenia ilości stosowanych środków ochrony roślin w rolnictwie za pomocą adiuwantów wielofunkcyjnych, bez spadku skuteczności działania.
2. Adiuwanty w Polsce powinny podlegać uproszczonej rejestracji, wg wzoru z innych państw UE oraz świata. Jest to niezbędnym warunkiem zabezpieczających ich dalszy rozwój, bezpieczeństwo oraz efektywne wykorzystanie w rolnictwie.
3. Konieczne jest opracowanie listy dopuszczonych do stosowania adiuwantów wraz z ich znormalizowanymi etykietami i udostępnienie ich użytkownikom w formie bazy danych do obiektywnego i precyzyjnego doboru adiuwantów do określonych sytuacji praktycznych (wzorem wyszukiwarki środków ochrony roślin zamieszczonej na stronie MRiRW).
4. Wysoka frekwencja w panelu adiuwantowym świadczy o bardzo dużym zapotrzebowaniu na podobne wydarzenia, będące transferem wiedzy z nauki do praktyki poprzez Instytut Ochrony Roślin – PIB, który jest jednostką finansowaną z budżetu, całkowicie niezależną i obiektywną.

FORUM NASIENNE

Forum Nasienne wyraziło opinię, że będzie bardzo trudno zwiększyć plony w stopniu wyrównującym ich ubytek na skutek ograniczenia o 50% stosowania środków ochrony roślin. Może on być przede wszystkim zrekompensowany dzięki hodowli odpornościowej i wprowadzaniu postępu biologicznego do praktyki.

Forum Nasienne sformułowało następujące wnioski:

1. Zwiększyć zakres prac nad hodowlą odpornościową na agrofagi zbóż i rzepaku.
2. Zwiększyć udział zaprawionego kwalifikowanego materiału siewnego w zasiewach celem ograniczenia stosowania nalistnych środków ochrony roślin w trakcie rozwoju roślin.
3. W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się niebezpiecznych agrofagów za pośrednictwem materiału rozmnożeniowego należy szczegółowo zadbać o dostęp do odpowiednich środków ochrony roślin na etapie produkcji materiału siewnego oraz jego zaprawiania.
4. Wymagana jest odpowiednia zmiana prawa własności do odmiany, pozwalająca hodowcom skutecznie pozyskiwać należne im środki z rynku, które przełożą się na inwestycje i wdrażanie postępu biologicznego oraz wykorzystanie nowoczesnych technik hodowli.
5. Należy umożliwić hodowli pozyskiwanie środków w ramach projektów badawczo-wdrożeniowych w sposób sprawny i przejrzysty.
6. Należy wesprzeć rodzimą hodowlę zapewniając niezbędne rozwiązania prawne, które pozwolą zapewnić odpowiednie środki finansowe.

KOŃCOWE WNIOSKI Z KONFERENCJI OCHRONY ROŚLIN – 61. SESJI NAUKOWEJ:

1. Rozważenie możliwości kontynuacji konferencji on-line w kolejnych latach.
2. Konieczne wydaje się rozwinięcie tematyki badawczej w zakresie metod biologicznych i innych metod niechemicznych. Możliwość ich stosowania będzie stymulować konieczność zmniejszenia ilości używanych środków ochrony roślin. Może również spowodować spowolnienie tempa ocieplania się klimatu, a więc i ograniczenia wzrostu zagrożenia ze strony nowych szkodników i chorób z ciepłych stref klimatycznych. Tematyka przewodnia kolejnej Konferencji Ochrony Roślin 62. Sesji Naukowej IOR – PIB powinna dotyczyć badań nad naturalnie

występującymi w agrocenozach organizmami pożytecznymi, gdyż wpisuje się w „Europejski Zielony Ład” oraz inne Strategie KE, ale również cieszyła się dużym zainteresowaniem podczas tegorocznego wydarzenia.

3. Istnieje konieczność szerokiego upowszechniania metod biologicznych wśród doradców oraz rolników i ogrodników.
4. Ważnym aspektem w rozwoju metod biologicznych w Polsce byłoby wprowadzenie odpowiednich dopłat z funduszy WPR 2021–2027, które funkcjonują już w praktyce w wielu krajach UE.
5. Warte poszerzenia będzie zajęcie się tematyką biostymulatorów, w kontekście oceny ich przydatności dla praktyki. Być może warto pokusić się o naukową analizę Efektywnych Mikroorganizmów (EM), które podobnie jak adiuwanty mogą być tworzone i promowane w dowolny niemalże sposób. Praktyka zadaje pytania o ich przydatność na podstawie badań naukowych.
6. Problematyka adiuwantów również powinna znaleźć się w programie kolejnej Konferencji – Sesji IOR – PIB. Warto skierować wniosek do MRiRW w sprawie możliwości certyfikowania takich środków, zważywszy, że ich rola będzie rosła.
7. Problematyka związana z odmianami, doбором materiału siewnego, jego tolerancją na choroby, szkodniki i różne stresy jest na tyle ważna, że powinna być kontynuowana.
8. Wyniki wielu badań potwierdzają, że prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin nie stwarza zagrożenia dla ludzi, zwierząt i środowiska oraz owadów zapylających kwiaty.
9. Należy kontynuować spotkania w ramach Forum „Nauka – Doradztwo – Praktyka”, przy czym należałoby rozważyć większy, liczniejszy udział przedstawicieli praktyki rolniczej i ogrodniczej, tak aby zapoznać się z problemami i trudnościami, z jakimi spotykają się rolnicy w trakcie sezonu wegetacyjnego.
10. Szersze wprowadzenie metod biologicznych do praktyki rolniczej i ogrodniczej oraz odmian odpornych i tolerancyjnych na agrofagi, będzie wymagało dodatkowego finansowania z WPR 2021–2027.
11. Wysoka frekwencja świadczy o bardzo dużym zapotrzebowaniu na podobne wydarzenia, będące transferem wiedzy z nauki do praktyki poprzez Instytut Ochrony Roślin – PIB, który jest jednostką finansowaną z budżetu, całkowicie niezależną i obiektywną.

12. Dyskusja uczestników Konferencji – Sesji, zwróciła również dobitnie uwagę, na niestety ujemne skutki i obawy wynikające z wycofywania substancji czynnych środków ochrony roślin i m.in. wzrostu odporności agrofagów, wynikające z mniejszej rotacji substancji czynnych stosowanych w poszczególnych uprawach, a co za tym idzie problemami z ich chemicznym zwalczaniem. Generalnie bezwzględnie konieczne staje się inwestowanie również środków publicznych w poszukiwania nowych rozwiązań, rozszerzenia badań naukowych i doświadczeń praktycznych, aby zapewnić odpowiednią produkcję żywności w Polsce, Unii Europejskiej i na całym świecie zapewniającej bezpieczeństwo żywnościowe społeczeństw.
13. Strategie KE oraz wycofywanie przez UE substancji czynnych środków ochrony roślin wymusi na PIORiN potrzebę zwiększenia zadań kontrolnych.
14. Pandemia koronawirusa wpłynęła na zwiększenie znaczenia kontroli urzędowych PIORiN w formie zdalnej oraz przyspieszyła wykorzystanie innowacyjnych narzędzi teledetekcyjnych.

Do Konferencji Ochrony Roślin – 62. Sesji Naukowej IOR – PIB, która odbędzie się w dniach 16–18 lutego 2022 r. wprowadzone zostaną do programu następujące zagadnienia:

1. Wskazujące na realne możliwości ograniczania zużycia chemii w rolnictwie wymaganej w strategii KE „Od pola do stołu”. Dotyczy to zwłaszcza tematów nad poszukiwaniem bardziej efektywnego wykorzystania wszystkich metod ochrony roślin (profilaktycznej, agrotechnicznej, biologicznej i chemicznej) w realizacji integrowanej ochrony roślin w celu udostępnienia jej rolnictwu na nowym, bardziej efektywnym poziomie. Duży tutaj nacisk zostanie położony nie tylko na adiuwanty usprawniające proces dostarczania substancji czynnych do miejsca działania, ale także na szybko rozwijające się nowe techniki precyzyjnej ochrony zwłaszcza w metodzie agrotechnicznej i chemicznej. Aktualnie istnieje wiele gotowych rozwiązań światowych w tym zakresie, nad wieloma się pracuje także w naszym kraju i to zostanie bardzo wyraźnie zaakcentowane podczas Konferencji.
2. Dotyczące możliwości ograniczenia zjawiska uodparniania agrofagów na środki ochrony roślin, zwłaszcza, że w 2020 r. zakończony został grant

BIOSTRATEG, liderem którego był IOR – PIB w Poznaniu, z udziałem licznych jednostek badawczych oraz firm fitofarmaceutycznych w Polsce.

3. Przyszłościowe kierunki w ochronie roślin, które uwzględniają: doskonalenie metod szybkiej diagnostyki agrofagów z wykorzystaniem biologii molekularnej i modeli matematycznych, rozwój inteligentnych systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin, zastosowanie cyfryzacji i robotyzacji w ochronie roślin poprzez sztuczną inteligencję i uczenie maszynowe, doskonalenie metod oznaczania pozostałości środków ochrony roślin, opracowanie naukowych zasad ochrony upraw ekologicznych i wpływ ochrony roślin na organizmy pożyteczne, w tym zapylacze.

DYREKTOR

prof. dr hab. Marek Mrówczyński